

N:o 134.

Af herr **E. L. M. Hedin** i Torp m. fl., *angående skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning i fråga om inlösen och afskrifning af de frälseräntor, hvilkas inlösen ej åligger statsverket.*

Genom urtima Riksdagens beslut 1892 blef den s. k. grundskattefrågan ändtligen löst; dock icke fullständigt, ty ännu befinner sig en del grundskattegifvare i samma ställning som före urtima riksdagen. De, som ännu hafva att utgifva de s. k. frälse-skatteräntorna, hafva icke fått åtnjuta någon lindring härutinnan. På samma gång som de tryckas af dessa i allmänhet tunga och ojemnt fördelade besvär, hafva de i likhet med alla andra fastighetsegare för sin jord ålagts dubbel bevillning, och genom de nu ifrågasatta ökade utgifterna till landets försvar torde denna ännu en gång behöfva fördubblas. Vi anse därför tidpunkten just nu vara inne att taga under allvarligt ompröfvande, huruvida icke de frälseräntor, som det, jemlikt gällande författningar, ej åligger statsverket att inlösa eller ersätta, skulle på ett eller annat sätt kunna aflyftas.

Förenämnda frälseräntor äro helt visst af olika natur och beskaffenhet. En stor del af dem utgår af gamla skattehemman och skulle kunna inlösas enligt 1885 års förordning, såvidt ej i densamma såsom vilkor för inlösbarhet tillika stadgats, att eganderätt till jord och ränta ej varit förenade. Då emellertid såsom vilkor för inlösen af kronotonde, som kommit i enskild ego, ej fordras, att eganderätten till tionden och den tiondepligtiga jorden ej varit i samma hand förenade, synas oss bestämmelserna om inlösen af frälseränta kunna ändras i öfverensstämmelse med hvad som gäller om inlösen af kronotonde.

En annan del af ofvannämnda frälseräntor utgår af gamla kronohemman, hvilka ursprungligen till kronan utgjort sin skatt. Dessa räntegifvare hafva nu utan någon sin egen eller sina företrädares skuld kommit i en

väsentligt sämre ställning än den, de skulle hafva intagit, derest de fortfarande egt att utgöra sin ränta till kronan.

Då ofta nog de urkunder, som en gång legat till grund för rättsförhållandet mellan räntetagare och räntegifvare, äro förkomna eller äro svåra att tolka, föranledas häraf ständiga tvister och rättegångar. Äfven af denna orsak anse vi det vara högst angeläget, att dessa frälseräntor på ett eller annat sätt måtte försvinna.

Beträffande den ojemförligt största delen af dem vore det helt visst rättvist, att de blefve föremål för inlösen eller ersättning i öfverensstämmelse med 1885 års förordning.

För en annan del åter torde billigheten fordra, att staten träder hjälpande emellan, så till exempel skulle statsverket kunna inlösa räntan samt räntegifvaren derefter under en längre tid af år och på billiga vilkor till statsverket få amortera sin ränta, hvarigenom äfven dessa skulle så småningom försvinna.

På grund af hvad ofvan anförts få vi härmed vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning, om och på hvad vilkor de frälseräntor, hvilka det jemlikt gällande författningar ej åligger statsverket att inlösa, må kunna aflyftas, samt derefter till Riksdagen framlägga det förslag, hvartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 27 januari 1901.

E. L. M. Hedin.

Folke Andersson.

A. P. Gustafsson.

A. T. Pettersson

L. P. Mallmin.

J. E. Ericsson,

i Österhaninge.

Alberga.

Nils Olsson

W. Bengtsson,

i Ättersta.

Häradsköp.